Załącznik nr 1.5 do Zarządzenia Rektora UR nr 7/2023

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025/2026 – 2026/2027
(skrajne daty)
Rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	**Kształtowanie środowiska**
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Technologiczno-Przyrodniczy
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Nauk Rolniczych Ochrony i Kształtowania Środowiska Katedra Agroekologii i Użytkowania Lasu
Kierunek studiów	Rolnictwo
Poziom studiów	drugiego stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	rok I, semestr 1
Rodzaj przedmiotu	przedmiot kierunkowy
Język wykładowy	j. polski
Koordynator	dr. inż. Tomasz Olbrycht
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr. inż. Tomasz Olbrycht

***** *-opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce*

1.1.Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	**Liczba pkt. ECTS**
1	13	15	-	-	-	-	-	-	3

1.2. Sposób realizacji zajęć

X zajęcia w formie tradycyjnej
☐ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)
Egzamin

2.WYMAGANIA WSTĘPNE

Gleboznawstwo, Chemia rolna, Ochrona roślin, Ogólna uprawa roli i roślin, Szczegółowa uprawa roślin, Ochrona środowiska, Produkcja zwierzęca, Technika rolnicza.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z wiedzą na temat negatywnych wpływów różnej działalności człowieka na środowisko przyrodnicze, zakresu rekultywacji terenów zdegradowanych,
C2	Poszerzenie wiedzy z zakresu zasad kształtowania i ochrony krajobrazu rolniczego oraz gospodarowania na użytkach rolnych zgodnie z kodeksem dobrej praktyki rolniczej.
C3	Nabycie umiejętności zaplanowania i wykorzystania użytków ekologicznych dla zachowania i wzmocnienia stabilności różnych ekosystemów w środowisku.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu Student:	Odniesienie do efektów kierunkowych [1]
EK_01	zna zagadnienia pozwalające kształtować potencjał przyrody w celu poprawy życia człowieka.	K_W04
EK_02	rozumie zagrożenia dla środowiska powodowane przez rolnictwo i przemysł , definiuje zasady kształtowania ochrony krajobrazu rolniczego oraz charakteryzuje proekologiczne systemy gospodarowania w rolnictwie	K_W06
EK_03	potrafi kreatywnie dobierać odpowiednie metody i techniki w celu oceny stanu środowiska przyrodniczego i regeneracji terenów zdegradowanych oraz projektować użytki ekologiczne	K_U02, K_U03,
EK_04	potrafi samodzielnie i w zespole rozwiązywać problemy dotyczące stanu środowiska oraz systematycznie pogłębiać wiedzę w tym zakresie	K_U06, K_U07,
EK_05	jest gotów troszczyć się o stan środowiska przyrodniczego, w celu zachowania jego walorów dla przyszłych pokoleń	K_K03

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Zapoznanie studentów z treściami programowymi wykładów, wymaganiami i sposobem zaliczenia przedmiotu. Definicja kształtowania środowiska. Relacje człowiek, a środowisko w ujęciu historycznym.
Strategia kształtowania i ochrony środowiska.

[1] W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Krajobraz, elementy krajobrazu, struktura, czynniki wpływające na stabilność krajobrazu, zagrożenia, ochrona.
Wpływ działalności rolniczej na kształtowanie środowiska.
Charakterystyka i znaczenie różnych form ochrony przyrody dla zachowania bioróżnorodności i równowagi ekologicznej w krajobrazie rolniczym.
Zasady prawidłowego gospodarowania na terenach rolniczych. Proekologiczne kierunki produkcji.
Wpływ melioracji, urbanizacji i transportu na środowisko.
Degradacja i rekultywacja gleb pochodzenia rolniczego oraz pozarolniczego krajobrazu.

B. Problematyka ćwiczeń

Treści merytoryczne
Zapoznanie studentów z przepisami prawnymi związanymi z kształtowaniem i ochroną środowiska. Podstawowe cechy środowiska i ocena jego stanu. Przestrzenne rozmieszczenie użytków rolnych w Polsce.
Środowisko, biotop i ekoton - właściwości, rodzaje i funkcje. Praktyczne umiejscowienie wymienionych jednostek na obszarze wybranej jednostki administracyjnej (gmina-powiat).
Kryteria, wskaźniki i metody oceny środowiska rolniczego, strategia rozwoju zrównoważonego. Główne kierunki działań w zakresie wdrażania strategii zrównoważonego rozwoju w rolnictwie.
Przyczyny degradacji środowiska. Fragmentacja siedlisk. Wyspy i korytarze ekologiczne.
Przebieg korytarzy ekologicznych na obszarze województwa, powiatu, gminy. Identyfikacja korytarzy ekologicznych na obszarze wybranej jednostki administracyjnej (gmina-powiat).
Lokalizacja „hot spots" – najbardziej zagrożonych (newralgicznych) odcinków proponowanych korytarzy ekologicznych.
Prezentacja przez studentów projektu pt. Formy ochrony przyrody w wybranej jednostce administracyjnej (gmina-powiat) ze szczególnym uwzględnieniem użytków ekologicznych. Planowanie użytków ekologicznych dla zachowania równowagi ekologicznej w krajobrazie rolniczym.
Prezentacja przez studentów projektu pt. Ocena stanu środowiska dowolnej jednostki przestrzennej (gmina-powiat) w oparciu o strukturę użytkowania i stopień naturalności (zachowanie naturalnych ekosystemów), rodzaje gleb, ocena ich jakości.
Prezentacja przez studentów projektu pt. Ocena stanu środowiska dowolnej jednostki przestrzennej (gmina-powiat) na podstawie analizy czystości wód i czystości powietrza jednostki administracyjnej oraz walorów estetycznych, kulturowych i zdrowotnych.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład z prezentacją multimedialną.

Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją, praca w grupach (przygotowanie prezentacji multimedialnych i projektu).

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	egzamin pisemny	W
EK_02	egzamin pisemny	W
EK_03	prezentacja, projekt	Ćw.
EK_04	prezentacja, projekt	Ćw.
EK_05	obserwacja na zajęciach	Ćw.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Ćwiczenia: zaliczenie z oceną
wykonanie pracy zaliczeniowej: przygotowanie prezentacji i projektów;
ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych.
Wykład: egzamin
egzamin pisemny: dłuższa wypowiedź pisemna
Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest osiągnięcie wszystkich założonych efektów uczenia się.
O ocenie pozytywnej z przedmiotu decyduje liczba uzyskanych punktów (>50% maksymalnej liczby punktów): dst 51%, dst plus 61 %, db 71%, db plus 81%, bdb 91%.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	**Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności**
Godziny z harmonogramu studiów	28
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	15
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	32
SUMA GODZIN	75
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	-
zasady i formy odbywania praktyk	-

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

1. Piekut K., Pawluśkiewicz B. 2005. Rolnicze podstawy kształtowania środowiska. Wyd. SGGW, Warszawa, 212 ss.
2. Ilnicki P. 2004. Polskie rolnictwo a ochrona środowiska. Wyd. AR im A. Cieszkowskiego w Poznaniu, 485 ss.
3. Aktualne miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gmin.

Literatura uzupełniająca:

1. Bieszczad S., Sobota J. (red.) 1999. Zagrożenia, ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczo-rolniczego. Wyd. AR we Wrocławiu, 544 ss.
2. Czerniakowski Z.W., Olbrycht T., Kucharska-Świerszcz M. 2018. Ogrody działkowe oraz ich rola w przestrzeni miasta – studium Rzeszowa. Problemy Drobnych Gospodarstw Rolnych – Problems of Small Agricultural Holdings, 3: 33-40

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej